

**REPUBLIKA SLOVENIJA DRŽAVNI ZBOR ODBOR ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST, ŠPORT IN MLADINO**
27. nujna seja
26.4.2013

Sejo je vodil Jožef Kavtičnik, predsednik odbora.

Seja se je pričela ob 8.30.

PREDSEDNIK JOŽEF KAVTIČNIK: Dobro jutro vsem prisotnim! Pričenjam 27. nujno sejo Odbora za izobraževanje, znanost, šport in mladino. Vse članice in člane ter prisotne lepo pozdravljam!

Obveščam vas, da so zadržani in se seje ne morejo udeležiti naslednji člani: Laszlo Göncz.

2. TRAK: (DAG)

(Nadaljevanje) Poslanca Andreja Čuša nadomešča poslanec Zvonko Lah. Med nami pa pozdravljam novo članico odbora mag. Mirjam Bon Klajnšček.

Obveščam vas, da so danes na seji prisotni s strani Ministrstva za finance gospa Irena Roštan, z Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport dr. Mirko Pečarič, Urad za makroekonomske analize in razvoj pa predstavlja... Prosim? Je kdo tukaj? Torej, vabili smo jih, morda se nam bodo še pridružili.

S sklicem seje ste prejeli dnevni red: Osnutek nacionalnega reformnega programa za leto 2013-2014. Ker v poslovniškem roku nismo prejeli predlogov za spremembo dnevnega reda, je določen, kot je bil predlagan s sklicem.

Prehajamo na 1. TOČKO DNEVNEGA REDA - OSNUTEK NACIONALNEGA REFORMNEGA PROGRAMA ZA LETO 2013-2014.

Gradivo ste prejeli 24.4.2013 in je bilo objavljeno na spletni strani Državnega zbora. Vlada se je seznanila s predlogom nacionalnega programa in pooblastila Ministrstvo za finance, da ga posreduje v usklajevanje Državnemu zboru in Ekonomsko-socialnemu svetu. Vlada bo usklajeno besedilo določila po vseh procedurah.

Predlagam, da nam predlog za uvod predstavi Ministrstvo za finance. Prosim, da se vsak govorec prijavi in predstavi, zaradi magnetograma.

MITJA MAVKO: Hvala lepa, predsedujoči. (Mitja Mavko, državni sekretar Ministrstva za finance.)

Kot ste sami omenili, pred vami je osnutek Nacionalnega reformnega programa, ki ga je v torek sprejela Vlada in ga posredovala, kot je to navada vsako leto, v proces konzultacij, predvsem s pristojnimi odbori Državnega zbora in Ekonomsko-socialnim svetom, s socialnimi partnerji. Če dovolite, bi z našega vidika predstavil najprej pregled dokumenta, strukturo in ključne reformne ukrepe, ki so predvideni v naslednjem srednjeročnem obdobju, potem bi pa besedo predal kolegu z Ministrstva za izobraževanje, ki bo mogoče bolj specifično predstavil ukrepe, ki zadevajo ta odbor.

Kot rečeno, Nacionalni reformni program je eden izmed dveh ključnih dokumentov, ki ju mora pripraviti vsaka država članica na začetku postopka tako imenovanega evropskega semestra, gre za usklajevanje makroekonomskih politik na EU ravni. Skupaj s programom stabilnosti ju mora vsaka država članica posredovati Evropski

komisiji in Svetu EU do konca aprila. Pri nas je letos izjemoma odobren zamik zaradi nastopa mandata nove Vlade, tako bomo to naredili v začetku maja.

Letos je prvič predpisana struktura dokumenta, ki v začetku povzema makroekonomski okvir, ki mu je priča vsaka država, kot boste videli iz dokumenta, ki je pripravljen na podlagi UMAR-jevega prispevka. V naslednjem srednjeročnem obdobju predvidevamo zmerno okrevanje,

3. TRAK: (KO)

(nadaljevanje) torej, letos se nadaljujejo negativne stopnje rasti v gospodarstvu. Napoved Umarja je za 1,9% padec BDP, ki pa se potem drugo leto približno stabilizira in s stopnjami rasti med 1 in 2% v letih 2015 in 2016 nadaljuje. Drugi del dokumenta naslavlja priporočila, ki jih je Slovenija dobila v preteklem letu. Slovenija je lani prejela 7 priporočil v okviru evropskega semestra. Ta se nanašajo večinoma na potrebo po nadaljnji javnofinančni konsolidaciji, na ukrepanje na področju bančnega sektorja, na izboljšavah v poslovnem okolju ter kar nekaj priporočil na področju urejanja trga dela. Slovenija v dokumentu predstavi napredek na vseh teh 7 področjih in mi menimo, da je bil napredek narejen na vsakem od teh 7 področij, kar še ni bilo narejeno, pa potem predstavljamo naprej v poglavju, ki je ključno in to je ukrepi za naprej, to je v 6 poglavju, kjer so navedena ključna področja, kjer je ukrepanje še potrebno.

Na tem mestu velja opozoriti, da je v postopku ocen držav članic s strani Evropske komisije v letošnjem letu Evropska komisija prvič tudi resneje pripravila analizo makroekonomskih neravnotežij v državah članicah. In Slovenija je bila skupaj s še eno državo članico, to je Španijo, s strani Evropske komisije pripoznana, kot država, ki ima presežna makroekonomska neravnovesja. Evropska komisija se je odločila, da v danem trenutku ne sproža še nadaljnjih postopkov, ki so po veljavni ureditvi sicer možni, temveč da tako Sloveniji kot Španiji priložnost, da v teh ključnih dokumentih predstavita kako bosta ukrepali na področjih, ki se nanašajo na makroekonomska neravnotežja in s tem pričujočim dokumentom želi vlada to nasloviti. Ključna področja, ki so vir nestabilnosti v slovenskem makroekonomskem okolju so nam vsem poznana. To je bančni sistem, kjer vlada napoveduje nadaljnje hitro ukrepanje na področju stabilizacije s hitro izpeljavo postopkov v zvezi s slabo banko. Tako, kot je bilo predvideno v obstoječem zakonodajnem okviru. Drugo področje, ki je izrazito problematično v makroekonomskem okolju je prevelika zadolženost slovenskega podjetniškega sektorja. Tretje področje, ki je nadaljnje problematično je cel sklop poslovnega okolja. Tu so zadeve večplastne, od sistema določanja plač v gospodarstvu do insolventne zakonodaje do odpravljanja administrativnih ovir. Evropska komisija nadalje priporoča tudi po sprejeti reformi trga dela ukrepe na specifičnih področjih, kjer bi bilo nadaljnje ukrepanje potrebno. Del tega se nanaša na urejanje reguliranih poklicev, del tega na odpravljanje segmentacije na trgu dela, predvsem zaradi vpliva študentskega dela.

Toliko z moje strani uvodoma. Pa bi predlagal, če kolega Ministrstva za izobraževanje doda konkretne ukrepe s tega področja.

PREDSEDNIK JOŽEF KAVTIČNIK: Hvala lepa za povedano.

Besedo predajam predstavniku Ministrstva za izobraževanje dr. Mirku Pečariču. Prosim.

DR. MIRKO PEČARIČ: Hvala, predsednik, za besedo.

Torej, v okviru našega ministrstva smo bili zadolženi, da predstavimo konkretne spodbude, ukrepe s področja, kot prvo raziskav in razvoja. Tukaj vemo, da je prvi cilj evropske strategije

4. TRAK: (MK)

(nadaljevanje) vlaganje treh procentov BDP-ja v raziskave in razvoj do leta 2020. Podatki iz leta 2011 kažejo, da porabimo za to področje pri nas 2,47 % BDP-ja, skratka temu cilju se počasi približujemo. Največ sredstev k vsem tem izdatkom so seveda prispevale gospodarske družbe, se pravi zasebni sektor, približno 62 %, državni viri 31 in pa sredstva iz tujine 7 %. Ob zmanjšanju integralnega proračuna seveda so pomemben vir hkrati seveda tudi razna druga sredstva, se pravi, predvsem sredstva iz strukturnih skladov in pa učinkovitejša raba razpoložljivih sredstev. Kot partner se seveda ministrstvo vključuje v različne raziskovalne projekte na ravni Evropske unije, kjer poskušamo pač s kombiniranjem nacionalnih in evropskih sredstev priti do čim boljše oziroma optimalne rabe razpoložljivih sredstev. Naj povem, da prek povezovanja in izgradnje raziskovalne infrastrukture, vzpostavljamo pogoje, kjer se bodo raziskovalnim organizacijam pač povečale možnosti za konkretnejše sodelovanje z gospodarstvom. V tem okviru mislim predvsem na projekte evropskega raziskovalnega prostora oziroma ERANET projekte, kjer sodelujejo tudi podjetja. Seveda s tem se ustvarja ta tako imenovani trikotnik znanja med izobraževanjem, raziskavami in pa podjetništvom. V okviru teh ERANET projektov v letošnjem letu ministrstvo načrtuje vključitev v štiri takšne tovrstne projekte in pa seveda želi si nadaljevati razpise v že potekajočih projektih in s tem povezanih skupnim načrtovanjem za boljšo uporabo raziskovalnih resursov. V okviru oziroma cilj, eden izmed ciljev raziskovalne in inovacijske strategije razvoja Slovenije 2011-2020 je tudi okrepiti spodbude za povečanje zasebnega vlaganja v raziskave in razvoj. V tem delu bo približno 60 % sredstev namenjenih v projekte sodelovanje z gospodarstvom. Potem nadaljevali bomo s spodbujanjem zaposlovanja oziroma usposabljanjem raziskovalcev in razvojnikov v gospodarstvu. Pripravlja se tudi nov razpis za sofinanciranje mladih raziskovalcev, tako da jih bomo poskušali čim več izmed njih ohraniti na, bi rekel, na domačih tleh oziroma v okviru dejavnosti za katere so se seveda tudi izobraževali in usposabljali. V kontekstu izboljševanja institucionalnega okolja bomo vzpostavili novo mrežo v okviru obzorja 2020. V okviru povezovanja raziskovalne infrastrukture, tako imenovana ES Free se pa izvaja načrt razvoja raziskovalnih infrastruktur, kjer naj bi bilo v letih 2013 in 2014 realiziranih pet projektov. Toliko v okviru raziskav in razvoja.

Če preidemo na področje izobraževanja. Torej cilj iz strategije, eden od ciljev je s področja izobraževanja, da se ne bi delež, da delež zgodnjih osipnikov naj ne bi presegal 5 %. Tukaj Slovenija beleži iz leta 2011 4,2 %, torej skorajda da dosegamo ta cilj, pri čemer si seveda pomagamo z vrsto ukrepov, ki so se izkazala kot učinkovita, uspešna, od učne pomoči, dopolnilnega pouka, notranje diferenciacije pouka, podaljšanja, osnovnošolskega izobraževanja, individualnega načrta izobraževanja. Skratka, ti ukrepi tečejo in kot vidimo po rezultatih so tudi uspešni. Poleg tega seveda so tudi na voljo drugi ukrepi za nizek delež osipnikov. Torej, da se lahko tudi ostali vključijo, kdor je končal recimo 7. razred osnovne šole in izpolnil osnovnošolsko obveznost in izpolnjuje ostale pogoje se lahko vključi v nadaljnji postopek izobraževanja oziroma dokončanja svoje izobrazbe. Tukaj bi v okviru te preventivne naravnosti v osnovnih in srednjih šolah poudaril program projektnega učenja mladih, ki je namenjen torej mladim med 15-im in 25-letom, torej, ki so, torej nekako

izpadli iz različnih razlogov iz tega šolskega sistema in si seveda po določenem obdobju želijo doseči javno veljavno izobrazbo. Načrtuje se tudi izvajanje programov, kjer bi povečali fleksibilnost samih programov,

5. TRAK (VI)

(Nadaljevanje) npr. eden od delovnih naslovov bi lahko bil "Šola druge priložnosti" in da bi povečali odprtost izobraževalnih poti in dvignili ustrezno razen pismenosti, tako v klasičnem smislu kot v e-oblikah.

Naslednji cilj je, da naj bi 40% mlajše populacije med 30 in 34 letom imelo terciarno izobrazbo. Tudi tukaj smo dokaj blizu temu cilju. Torej v letu 2011 smo beležili 37,9%, v drugem četrletju v letu 2012 pa se je ta procent dvignil na 39,1%. Torej v tem okviru bomo poskušali doseči ta cilj tudi z ukrepi, ki so že na voljo, od ohranjanja in povečanja visoke dostopnosti visokošolskega izobraževanja, z ukrepi za povečanje učinkovitosti študija, zagotavljanjem brezplačnega rednega študija na prvi in drugi stopnji enkrat vsaj v življenju. Torej, potem z vključevanjem manj zastopanih oziroma depriviligiranih skupin prebivalstva v visoko šolstvo z vzpostavitvijo transparentnega sistema socialnih transferjev za študij z izboljšanjem samih pogojev za študij in pogojev za koriščenje pravic, ki izhajajo iz statusa študenta. Vsi ti ukrepi so predvideni tudi v Resoluciji nacionalnega programa 2011-2020. Ob tem bi omenil še projekt EVŠ, torej informacijski sistem, ki omogoča preglednost in spremljanje visokošolskega prostora v Sloveniji. Torej, v okviru tega projekta bomo program beležil vse informacije o javnih visokošolskih zavodih, o programih, študentih, diplomantih in s tem omogočal enoten pregled oziroma enotno vstopno točko za vse tudi ostale pravice, ki so povezane s statusom študenta. Skratka, ta informacijski sistem je, bi rekel, nek doprinos, pomoč k sami gospodarski situaciji, predvsem s tega vidika, ker naj bi preprečeval tako imenovane fiktivne vpise in iz tega izvirajoče vse posredne pravice, ki izhajajo iz statusa študenta. Kot rečeno, Slovenija bo s tem pridobila nek centralni vir podatkov o statusu študentov in druge podatke, ki so potrebni za preverjanje pravic do študija in finančnih pomoči. Hvala lepa.

PREDSEDNIK JOŽEF KAVTIČNIK: Hvala lepa. Prehajamo na razpravo članic in članov odbora. Če ima kdo željo po razpravi naj se prijavi. Kolegica Novak.

LJUDMILA NOVAK (PS NSi): Nekoč sem poslušala nemškega strokovnjaka, ki se veliko ukvarja tudi z izobraževanjem, in mi je za vedno ostal stavek, da neka izobrazba je dobra šele takrat, ko si sposoben s to izobrazbo ustvariti zase in še za nekoga delovno mesto. In se mi zdi, da v naši družbi, ko je sploh pomanjkanje tega občutka ali želje po podjetništvu in podjetnosti, da bi morali to hkrati, tudi sicer sem videla, da so tudi ti cilji zapisani notri. Ampak mislim, da bi morali to še posebej okrepiti. Najprej usposabljanje, izobraževanje za poklice, ki jih dejansko potrebujemo v naši družbi in potem tudi možnost, da nekdo, ki se izobrazi, da je podjeten, pripravljen tudi ustvariti zase delovno mesto. Vemo, da, še posebej za mlade, jih kronično primanjkuje. In mislim, da na ta način s spodbujanjem pri ustanavljanju malih in srednjih podjetij lahko veliko naredimo za našo družbo. In potem tudi še tesnejše povezovanje izobraževanja in našega gospodarstva. Vemo, da imajo najboljša podjetja svoje razvojne centre, nekatera pa si tega ne morejo privoščiti. In predvsem v takem primeru se mi zdi zelo nujno, da se izobraževanje še tesneje povezuje z gospodarstvom.

PREDSEDNIK JOŽEF KAVTIČNIK: Hvala lepa. Gospa mag. Majda Potrata.

MAG. MAJDA POTRATA (PS SD): Hvala za besedo. Jaz se ne bom spuščala v tisti del, ki nam ga je pojasnjeval državni sekretar iz Ministrstva

6. TRAK: (NB)

(Nadaljevanje) za finance zaradi tega, ker je jasno, da je okvir določen in vanj posegam, ni mogoče. Mene bolj zanima vsebina, ki zapolnjuje ta okvir, in ker je pač to delovno področje našega odbora, bi se usmerila predvsem na izobraževanje, znanost in raziskave. Tisto kar berem v tem nacionalnem reformnem programu, je zame predvsem pomembno to, da iz njega razbiram odmik od razmišljanja, da je izobraževanje, znanost, pa seveda jaz bom dodala tudi kultura, pa šport, stvar porabe. Tukaj pa v tem programu berem, da lahko ti segmenti tudi pomembno pripomorejo ne tudi, ampak pomembno pripomorejo k razvoju pa tudi ustvarjanju novih zaposlitvenih možnosti in zaradi tega sem v tem delu zelo zadovoljna in tudi mislim, da bi evropska presoja morala bolj poudarjati tisto, kar smo v naših razmerah že dosegli in po čemer presegamo Evropo. To je predvsem delež osipnikov pod 5%. To že leta traja, da imamo delež osipnikov manjši, kar pomeni zavestno ustvarjanje poti za izobraževanje in do izobraževanje in to gre ravno v tisti smeri, kako posamezniku omogočamo, da se vključuje v trg dela, ker je vprašanje ali je vsak zgodnji izstop iz izobraževanja res zacementirana karierna pot ali stopnja preko katere posameznik več ne more in to v tem nacionalnem programu je zame silno pomembna stvar. Če nadaljujem tam, kjer je gospa podpredsednica odbora končala, namreč koliko je posameznik sposoben ustvarjati zaposlitvene možnosti zase, bom pa iz izobraževanja segla v področje kulture, ker se kultura s tem ne bo posebej ukvarjala, če berete tam v tistem šestem poglavju, kjer so posebne možnosti, tudi vidite, da se odpirajo priložnosti ali da ta Vlada vidi priložnosti za samo zaposlene, za sklepanje pogodb z javnimi zavodi. v preteklosti je bila ravno ta možnost zelo zaprta in ogroženost samozaposlenih v kulturi, zlasti v kulturi je bila precejšnja. Še nova zakonodaja, pokojninska, pa je dodatno ošibila ta segment. Zdaj jaz ne bom o kulturi več govorila, ampak tam se mi zdi, je mogoče brati tudi tisto, kar je zadnjič bilo mogoče slišati, spoštovani predsednik, ko sva se s komisarko Redingovo sešla, kako se odpirajo te možnosti tudi v okviru Evropske unije v naslednje finančne perspektive, kako se povečujejo sredstva v Evropskem proračunu, ravno za področje kulture in tudi področje izobraževanja. Toliko glede tega.

Se mi pa zdi v redu, da se je pretreslo nekatere ali pregledano nekatere zahteve prejšnjega nacionalnega reformnega programa iz leta 2012, 2013 in tukaj dodalo, kjer je za razvoj Slovenije bistveno in tukaj je bilo že omenjeno s strani državnega sekretarja dr. Pečariča, pri vlaganjih v raziskave in razvoj. On je citiral podatek iz leta 2011. Jaz bi pa opozorila, da vidim razliko v letu 2013 ravno v tem, da napoveduje povečanje obsega sredstev za raziskave in razvoj po letu osipa sredstev. Ker, če tako gledamo, se boste spomnili, rebalans je za leto 2012, je na postavki raziskovalni programi in projekti znižal sredstva za skoraj 10 milijonov. Pri agregatu znanstvene in raziskovalne dejavnosti pa skoraj za 30 milijonov. To pomeni, da je zdaj vendarle v raziskavi in razvoj usmerjen pogled, in če spet iz leta 2011 izhajam,

7. TRAK: (DAG)

(Nadaljevanje) ko je bil 0,96% bruto domačega proizvoda iz javnih sredstev za raziskave in razvoj namenjeno, cilj je pa 1% iz javnih sredstev, 2% pa iz zasebnih oziroma iz virov gospodarskih družb, se mi zdi, da se znova bližamo bolj tisti meji, ki je postavljena tudi v evropskih strateških dokumentih.

No, zelo močna je tudi zaveza Vlade pri promociji poklicnega izobraževanja in tesnejšemu povezovanju izobraževalnih institucij z gospodarstvom. Vidim odprto pot tudi v tistem, da se manjši raziskovalni inštituti vpenjajo v univerze. Torej, cela vrsta takih ukrepov je, ki jih je mogoče vendarle videti, da ta načelna usmeritev v dvig kakovosti visokega šolstva in poudarek raziskovalni dejavnosti najde na različnih mestih ustrezne odgovore.

Seveda nisem omenila vsega, kar je v tem programu mogoče prebrati. Zdi se mi, še enkrat, odločilnega pomena, da sledimo temeljnemu strateškemu dokumentu s tega področja, to je Nacionalni program visokega šolstva ter raziskovalne in inovacijske strategije Slovenije, da je dobilo zelo pomembno mesto tudi vseživljenjsko učenje in da ob skrbi za odličnost, kakovost in prebojnost ne pozabljamo tudi na tiste, ki jih življenje pušča ob robu in jim z vseživljenjskim učenjem ter z nekaterimi drugimi ukrepi omogočamo v okviru tistega poglavja "zaposlovanje" vključevanje, da dobijo tudi tisto, kar je za to, da si dejaven, silno pomembno, boljše samopodobo. Zato bi si želela, da bi to, kar je zapisano v Nacionalnem reformnem programu za leti 2013 in 2014 lahko ob pregledu ugotovili, da je večino tega, kar je zapisano, tudi doseženo. Hvala.

PREDSEDNIK JOŽEF KAVTIČNIK: Hvala lepa.
Želi še kdo? Kolega Dragan Bosnić, prosim.

DRAGAN BOSNIĆ (PS PS): Za začetek, ta prva opcija, in sicer vlaganje v raziskave in razvoj ter povezava, o čemer je kolegica Novakova govorila. Meni je še v spominu vprašanje, ki ga je sedanjí minister Stepišnik naslovil na prejšnjega ministra, gospoda Žigo Turka, ko sta ravno o tem debatirala in sta se ujela glede tega bazena gospodarstva, ki bi dalo neko pobudo in potem neke smernice. Tako da to vidim dobesedno kot neko realizacijo nadaljevanja tega, kar je zagotovo dobro, pa tudi znesek, ki se tu predvideva.

Bi pa na eno drugo stvar opozoril, in sicer na ta osip, 5% delež. Mi namreč tu sledimo v Nacionalnem reformnem programu nekemu zakonu minimuma, pa ne bi želel, da me narobe razumete. Gre za to, da se z vsemi temi metodami in metodologijo dopolnilnega pouka, diferenciacij in podobno, da se pomaga tistim 5% v Gausu, da gredo naprej po logiki in nihče naj ne bi ostal zadaj. Mogoče bi osebno raje videl še neko naravnost na tistih 5, se pravi, na tistih 5 proti vrhu, kjer bi tudi s temi programi njih dodatno premaknili še naprej. Seveda, stvar prioritete pri tem programu je ravno v tem, da se ta osip manjša, da vsak najde nekaj, za kar je sposoben oziroma se potem ustrezno izobrazí. Namreč mislim, da pri teh 5% zgoraj mogoče zadeva ni najbolj zaživelá in nekako čakajo tiste, da se pri tej notranji diferenciaciji ulovijo. To bi mogoče kot neko vizijo,

8. TRAK: (SB)

(nadaljevanje) če na ta način gledam ta program, mogoče kazalo na nek način z nekim by passom tudi spraviti v sistem. Z bolonjsko pa je bil že v štartu mogoče nek problem, ki ni bil dorečen. Spomnimo se samo terminov " bachelor of science" in

podobnih, ki se vlečejo iz nekega obdobja, pa še do zdaj niso razčiščeni. Toliko pač moj neki pomislek na sicer sam NRP, ki se mi pa zdi o.k. Hvala.

PREDSEDNIK JOŽEF KAVTIČNIK: Hvala lepa. Besedo dajem kolegu Zvonku Lahu. Prosim.

ZVONKO LAH (PS SDS): Hvala lepa, gospod predsednik, za besedo. Jaz nisem član tega odbora, ampak današnja tema mislim, da je tako splošna, da ko sem zadnji dve razpravi poslušal o finesah, o kulturi, tukaj notri v tem gradivu pa piše, da smo v takšnem razkoraku in bo verjetno tak šok prišel pri financiranju, tudi izobraževanja, da je potrebno verjetno začeti razmišljati od temeljev, ne o finesah, o osipih 5% gor ali dol. Bom samo primer povedal, da smo imeli v Novem mestu okroglo mizo okoli izobraževanje. Je en dvakratni doktor, ki je že 30 let profesor, razlagal tako: "Ne vem kaj delajo v osnovnih šolah in v srednjih šolah, vendar to kar pride na fakultete, kar na koncu tudi diplomira samo 10% bi jih moralo diplomirati, da bi imeli prave strokovnjake, nič več, pa gre vse skozi. In tisti, ki imajo diplomu, potem mislijo, da vse znajo, pa ne znajo nič. Mi izobražujemo samo visoko usposobljene sužnje. Če pogledamo strukturo našega gospodarstva izvozno usmerjeno. Kaj mi delamo? Kaj je Revoz Novo mesto? Kaj je TPV, pa ne vem kaj še vse? Razen Krke v Novem mestu, ki ima svoj razvoj in je tudi firma. Od Revoza družba nima nič, samo zaposlene, ves kapital gre v Francijo. In kar se tiče zaposlovanja. Moja nečakinja je delala na podjetju za posredovanje zaposlenih in je rekla: "Ne TPV, ne Revoz, ne Krka ne zaposluje diplomantov novomeških fakultet, ne smem niti ponuditi, ker drugič ne bodo več spraševali, samo univerzitetna izobrazba iz Ljubljane." Direktor gradbenega podjetja, eden redkih, ki se je še obdržal, je rekel: "Pri nas tisti, ki ima spredaj dr ga ne vzamemo v službo. Mi rabimo človeka, operativca, ki zna kaj narediti, ne takšne, ki misijo, da vse znajo." On mi je sam povedal. In pogledajte koliko imajo takšnih zaposlenih. On rabi človeka za teren, ki se znajde, ki zna kaj narediti, ki je v praksi tudi kaj naredil. S tem podpiram razpravo kolegice. Pa pogledjmo ven, pogledjmo v Avstrijo, 1500 evrov je nagrada vajenca v tretjem letniku, več kot je potem plača v podjetju. Starši takšnih so ponosni, da se otroci izučijo, da nekaj znajo narediti. Sam sem bil 17 let obrtnik in 13 let župan in ne mi govoriti o stvareh kako raziskave, znanje, ne vem kam gredo. Jaz sam sem najprej v podjetju risal, konstruiral, potem sem pa začel z obrtjo in največje veselje pri meni je bilo, ko sem tisto kar sem risal par let v firmah znal tudi narediti in da je bila stranka s tem zadovoljna. To je bil zame največji uspeh, več kot ne vem kakšen dobiček od tistega, ko sem plačilo dobil od svojega dela. Imam tri otroke in meni ni cilj, da bodo otroci imeli dobro službo,

9. TRAK (VI)

(nadaljevanje) da jih bom zaposlil, ampak mi je cilj, da znajo kaj narediti. In dva od treh si že sama praktično ustvarjata svoj prihodek. In tako moramo gledati tudi naprej. Osnovna izobrazba, pravijo, srednješolska je dovolj. Potem izobrazba naprej mora biti pa znanje, uporabno, ki ga lahko pri svojem delu potem sam nadgrajuje in vsak posameznik in je bolj uspešen. Ne pa kar tako na zalogo, pa še družboslovne smeri v glavnem.

Poglejmo poklicno izobraževanje, mizarje, šivilje, zidarje, koliko je vpisov. Zakaj se nihče na vpraša v čem je problem? Tukaj v garažni hiši sem videl Kitajčka, kako je z rezilko rezal fuge po tleh, dva naša sta pa zraven stala in ga gledala, pred kakšnim pol leta. Zakaj nihče ne pogleda koliko dijakov, ki je končalo srednjo šolo, gimnazijo

ni šlo na maturo? Zakaj se nihče ne vpraša, nimamo evidence, koliko Romov, ki jim tako plačujemo izobraževanje je končalo osnovno šolo? .../oglašanje iz klopi./ Ne, tega podatka ni. Vprašal sem varuhinjo človekovih pravic, ko smo imeli problematiko okoli tega. Samo da nekaj damo, da je mir. Kakšni so pa rezultati, to pa ni pomembno. Verjemite mi, lepo je razpravljati o detajlih, ampak meni izgleda tako kot da se zaletavamo v posamezno drevo, gozda pa ne vidimo. To je zelo narobe. In še kar naprej. Imam občutek, da se obnašamo kot gospodar, ki je na kmetiji zašel v krizo, ki ne vidi rešitve, pa gre na veselico in se napije in malo zapoje in zažvižga, ampak jutri je nov dan, pride streznitev, boli glava od enega in od drugega, od problemov in od pijače. Verjemite mi, v tej situaciji smo. In odziv ljudi na terenu letos, ljudje niso neumni, verjemite mi, se prilagajajo na to krizo. Klical me je naš svetnik in me vprašal, kakšna je situacija. Rekel sem, malo več si semenskega kupi letos kot prejšnja leta. To je bil moj odgovor. Poglejte na terenih. Sem tudi preveril po trgovinah. Vrtničarjem, ko delijo zemljo, je vrsta taka, ne boste verjeli. Ljudje se zavedajo, da bodo morali na nek način preživeti. Ampak koliko časa nas bodo trpeli, se sprašujem, če bomo tako delali kot delamo. Od nekdaj je kmet, če mu na njivi neka kultura ni uspevala, pa je sosedu dobro uspevala, povprašal soseda zakaj pa njemu to uspeva, ne da je trmasto vztrajal na nekih poizkusih kar naprej. Zakaj ne bi mi pogledali... Verjetno ste brali, ko so vprašali šest veleposlanikov, kakšna je situacija pri nas in kakšen naj bi bil izhod iz te krize. Predlagali so, pogledjte k sosedom v Avstrijo. Saj določene stvari, ki jih je Marija Terezija pri nas sprejela in dosegla še sedaj veljajo in edine so, ki še stojijo več kot sto let. Vse, kar smo naprej .../Nerazumljivo./ smo šli na slabše. Danes sem poslušal po radiu kaj je naša premierka slišala zunaj. Da se moramo bolj odpreti tujim investicijam. Sami naše gospodarstvo očitno ni sposobno, da bi odprlo nova delovna mesta, ker je preveč zadolženo ima preveč problemov s seboj. Zakaj pa tuji ne pridejo? Zakaj naši bežijo v Avstrijo? Kup detajlov je, pa se jih nihče ne dotakne.

10. TRAK: (NB)

(Nadaljevanje) Pa zelo enostavne bi bile rešitve, samo čez mejo pogledjmo, okrog gradbenih dovoljenj, kakšen pok mira, koliko časa rabimo, kdo se vse vtika, kdo je vse pameten pri izdaji teh dovoljenj, umeščanju objektov v prostor, občinski prostorski načrti. Državni projekti ne generirajo nova delovna mesta. Nova delovna mesta generira gospodarstvo. Za gospodarstvo pa pripravljajo podlago občine s svojimi prostorskimi načrti in s komunalno infrastrukturo. Kje smo? Samo pogledjmo. In slej kot prej bomo soočeni s tem dejstvom in bomo morali od spodaj gor graditi državo, vam povem. Če smo pokvarili s tem, da je preveč občin, da je treba ukiniti občine, da bomo zmanjšali število zaposlenih v javnem sektorju, samo štiri tisoč je zaposlenih v občini.

PREDSEDNIK JOŽEF KAVTIČNIK: Gospod Zvonko, saj jaz vam ne bom jemal besede. Lahko samo... Ne, samo da vas opozorim, da ste na Odboru za izobraževanje, znanost in šport. Tako da, samo toliko. Drugače pa je tematika absolutno takšna o kateri bi se lahko pogovarjali veliko, itn. Hvala.

ZVONKO LAH (PS SDS): Bom zaključil. In pogledjte, seveda tematika je, ampak jaz sem pozorno poslušal predstavnike Ministrstva za finance, ker tam je bistvo, tudi te današnje seje. In vam povem, če se ne bomo na hitro odzvali temu, tako kot se odzivamo, ne bomo stvari rešili še nadaljnjih pet let, do takrat pa bomo čisto na psu,

če ne bomo iz polžje hitrostjo, hitrost sprememb spremenili v nadzvočno, se ne bomo rešili. Edina rešitev je potem, da iz tujine nekdo pride, pa nam direktno pove kaj moramo narediti in v kolikem času moramo to narediti. To bo edina rešitev, ampak takrat bo šlo pa verjetno, bo to vprašanje tudi suverenost naše države. Zato bi želel, da razmišljamo res malo drugače, ker tole je napisano do 2013-2014. Ali se je kdo vprašal, kaj pa 2015, 2016 pa naprej do 2020? Ker sedaj postavljamo osnove in ti ukrepi, ki so tukaj napisani, mislim da, milo rečeno, tako kot nekatere naše reforme zato, da pač je za silo, za enkrat, kakšni bodo učinki, je pa vprašanje. Hvala.

PREDSEDNIK JOŽEF KAVTIČNIK: Hvala lepa za povedano. Odprli ste kar veliko stvari, ki jih je treba obravnavati na vseh odborih, ne samo na tem.

To je pa reformni program 2013-2014, ki seveda sledi programu do 2020, ampak mi govorimo danes o 2013-2014, tako da ne moremo odpirati vsega. Torej, besedo dajem mag. gospe Lejli Hercegovac.

MAG. LEJLA HERCEGOVAC: Lepo pozdravljeni predstavniki Vlade, spoštovane kolegice in kolegi! Res govorimo o nacionalnem reformnem programu, ki je del cikla, usklajevanja ekonomskih politik in strukturnih reform članic Evropske unije. To kar imamo pred seboj, ta osnutek, je zelo dober zato, ker govori o kratkoročnih ukrepih kot spodbujanju internacionalizacije, izboljšanje kakovosti visokega šolstva in dolgoročni ukrepi za izboljšanje sodelovanja visokošolskih institucij z gospodarstvom in negospodarstvom. Potem postopno povezovanje univerz z manjšimi javnimi raziskovalnimi zavodi, potem pa seveda vse življenjska karierna orientacija in ukrepi aktivne politike zaposlovanja. Regijski karierni centri za osnovno šolstvo in srednje šolstvo, napredek pri doseganju glavnih ciljev je seveda do 2020. Lahko govorimo splošno, lahko govorimo res usmerjeno. Mene so pa vedno učili, da imamo in to tudi zdaj mislim, po tolikih letih izobraževanja, da smo imeli, da še imamo dobro šolstvo.

11. TRAK: (KO)

(nadaljevanje) Človeški faktor je problem. Koliko znanja vzamemo iz ene šole in od enega profesorja je stvar nas, našega odnosa, našega načina učenja in sploh načina razvoja človeka. Koliko povezujemo naše znanje z gospodarstvom, pa je tu res treba ločiti poklicni nivo in univerzitetni nivo, je spet človeški faktor. Jaz trdim, da veliko mladih študentov, učencev ali univerzitetno izobraženih je želelo, volontiralo in bilo na določenih mestih, ampak niso imeli šans priti. Mogoče tudi v vašo firmo, gospod Lah, za izobraževanja. Torej, naš človeški faktor je tak, da ne sprejemamo drugih, ne želimo oddajati znanja, ne dajemo dobrih primerov praks, da spodbujamo in odpiramo naša okolja za izobraževanje drugih. In zakaj ni poklicnih usmeritev še več. Res je, mi kakorkoli bi želeli v nacionalnem programu narediti tako, da država dobi poklicne, število poklicne izobrazbe in univerzitetne, to kar rabimo. Vsak človek ima pravico izbirati kaj bo v življenju počel. Ampak, če bomo mi spoštovali poklicne nivoje, tako dostojno kot se šika, bodo ljudje šli in to delali. Mi ne spoštujemo poklicne izobrazbe, mi ne spoštujemo tudi nekatere univerzitetne izobrazbe. Po čez govorimo, da ne znajo. Jaz pa vedno mislim, da vsak človek zna, ampak mu je treba dati okolje in pokazati priložnost, da to pokaže.

Tako, da ta nacionalni program je zelo dober, z malenkostmi ga bomo še naprej od 2014 usklajevali, ampak res jaz to, kar sem prebrala, je zelo dober in se zahvaljujem vladi, da ga je pripravila.

Hvala.

PRESEDNIK JOŽEF KAVTIČNIK: Hvala lepa, gospa Lejla.
Besedo dajem Branku Kurnjeku.

BRANKO KURNJEK (PS DL): Hvala za besedo, gospod predsednik. Spoštovani vsi prisotni.

Jaz na Nacionalni reformni program, ki se tiče izobraževanja, kakšnih pripomb nimam. Bi se pa navezal na oziroma sem dobil eno iztočnico, ki jo je povedal gospod Lah, pravzaprav bi se z njim na nek način strinjal, ko je rekel, da recimo dobimo samo 10% dobrih diplomatov, od vseh tistih, ki diplomirajo. Glejte, mogoče pa je to dobra številka. Če dobimo mi med 100 ljudmi 10 dobrih strokovnjakov, mogoče smo v nekem svetovnem povprečju. Ne vem. Niti ni pomembno. V čem vidim jaz problem? Problem v naši državi vidim kako teh 10% strokovnjakov v državi obdržimo. In tukaj bi želel recimo da vlada nekako najde neke smernice, neke programe kako te ljudi obdržati. Zdaj, saj vemo, tisti ki gredo dalje, recimo postanejo mladi raziskovalci, uspešno doktorirajo, so strokovnjaki, potem nimajo možnosti za zaposlitev v kakšnih podjetjih, tako kot ste rekli, doktorjev ne zaposlujejo. Torej, tisti, ki imajo dr. spredaj, temu smo marsikje priča. Na fakultetah pa ne pridejo do prostih delovnih mest, ker pač poznamo sistem delovanja na fakultetah, kjer recimo 30 let ali še več sledijo kakšnemu že dolgo zasedenemu mestu.

Torej, jaz bi mogoče pričakoval od vlade ali lahko tukaj najde kakšne smernice kako te ljudi zadržati v naši državi, torej da ne bo prišlo do bega možganov ne samo delovne sile, ampak tudi delavci, ki niso visoko izobraženi odhajajo iz naše sredine, ampak res bega možganov na najvišji stopnji.

Tu bi želel kakšen odgovor ali obstajajo kakšni programi na tem nivoju.
Hvala lepa.

PRESEDNIK JOŽEF KAVTIČNIK: Hvala lepa za vaš prispevek.
Besedo dajem Branku Smodišu.

BRANKO SMODIŠ (PS SD): Hvala za besedo, gospod predsedujoči. Lep pozdrav vsem prisotnim.

Veseli me, da v tem nacionalnem programu gre toliko za raziskave in razvoj. Imam pa tukaj eno vprašanje ali mogoče glede, Ministrstvo za

12. TRAK: (DAG)

(Nadaljevanje) izobraževanje bo imelo kar veliko dela glede poklicnega izobraževanja. Kot je bilo že prej rečeno, nekateri poklici so povsem degradirani, nimajo nobenega spoštovanja, na primer, od natakarja, kuharja, zidarja, in tu bo zelo težko. To je tudi eden od problemov, da se otroci ne vpisujejo v te šole. Drugi problem pa je, mislim, tudi v tem, če se spomnimo leta 1995, ko so propadale firme, se je bilo v tehnične šole vpisovati, po domače povedano, greh, posebej tam, od koder sam prihajam, s podeželja, iz vzhodne Slovenije, ker je vse propadlo. Sedaj trenutno manjka strojnih inženirjev. In če se bodo zdaj spet vsi vpisovali v določene poklice, pa bo čez 10 let mogoče teh ljudi preveč. Tako da tu čaka ministrstvo kar veliko dela še za promocijo in da se bo pravilno odločilo.

Naslednje. Kot sem rekel, prihajam s podeželja. Gospod je prej omenil "kmet". Poznam veliko kmetov, s spoštovanjem, ki imajo višjo, visoko šolo in so tudi v kmetovanju uspešnejši od tistih, ki tega nimajo. Poznam večino kmetov in se še

nihče ni šel napit, kot ste rekli. Se pač usede za računalnik, gre na internet in gleda, kje, kako in kaj lahko naredi.

Naslednja stvar, podjetniki, obrtniki. Glejte, moji kolegi so tudi obrtniki in podjetniki, ampak zaposlijo človeka s srednjo izobrazbo, delati pa mora dela, ki so za visoko izobraženega. In mislim, da bi bilo dobro, da bi podjetniki zaposlili izobražene ljudi, da bi firme, kot ste rekli prej, imele svoje razvojne oddelke - zakaj ne bi imel tudi manjši podjetnik kakšnega takega razvojnega oddelka.

In tretja stvar. Moj posel je bil v tujini. Zelo veliko sem sodeloval s tujimi partnerji, ker sem imel nemški trg. In včasih me moti, ko se primerjamo z Avstrijo, Nemčijo. Tudi drugi vemo, kako je tam, in tudi ni tako vse enostavno. Moram pa reči, da je zelo veliko mojih kolegov z višjo, visoko ali pa akademsko izobrazbo odšlo v tujino in so tam spoštovani, ker naše šole so v Avstriji in Nemčiji spoštovane. Hvala lepa.

PREDSEDNIK JOŽEF KAVTIČNIK: Hvala lepa.

Besedo dajem kolegu Ivanu Grillu.

IVAN GRILL (PS SDS): Hvala lepa.

V tem nacionalnem programu, kdor ga je prebral, v bistvu ne vidimo nič novega. To so znane zadeve in problem v naši družbi je v tem, da tega mi ne izvajamo. V tem je problem. In to ni nekaj novega, kar bomo od jutri ali pa od danes naprej skušali zasledovati.

Glejte, ves čas se pogovarjamo - 8 ali 9 let sem v Državnem zboru poslanec -, več vlagati v raziskave in razvoj, to je tisto, na kar stavimo. Strinjam se, da je v tem lahko neka perspektiva, ampak za kaj se ta sredstva namenjajo, je pa problem. Ali se namenijo res za take raziskave in razvoj, ki potem omogočajo neko dodano vrednost na raznih področjih. Tu smo zdaj slišali, da je bistveno več, mislim, da 62%, sredstev namenjenih za raziskave in razvoj s strani privatnega sektorja. Ampak sem prepričan, da je izplen teh porabljenih sredstev bistveno večji kot tisti del, ki ga financira država. Ker zelo smotno verjetno privatni sektor ali pa podjetja namenjajo sredstva v svoje projekte. Glejte, Krko se večkrat omenja. Verjetno vam je znano, da Krka namenja skoraj 10% od prihodkov v raziskave in razvoj, to je blizu 100 milijonov evrov na leto. Ampak vsako leto vidimo v Krki tudi rezultat teh raziskav in razvoja, da se jim prihodek povečuje za kar od 5 do 6% vsako leto. In oni tistega denarja ne porabljajo kar tako, kot se kakšnemu znanstveniku zdi. Enako je z Lekom, enako je tudi s TPV-jem, recimo, to so tisti paradni konji, ki v Sloveniji zdaj nekako štrlijo ven.

13. TRAK: (MK)

(nadaljevanje) In bi bilo prav zanimivo dobiti neko analizo, kakšni so pa izpleni sredstev, ki jih porabljajo tisti, ki se javljajo za razpise za javna sredstva namenjena za raziskave in razvoj. Ali je to samo nek poligon, da z razno raznimi idejami pridejo do denarja, izplen tega je pa majhen. Če je temu tako, mehki projekti kot pravi kolega. Če je temu tako se bojim, da lahko še ne vem koliko sredstev povečujemo, pa ne bo tistega pričakovanega izplena. Tako, da bi tukaj verjetno veljalo v tej smeri zadeve nekoliko analizirati, pa potem tudi bolj ciljno postopati. Zdaj, kar se tiče pa našega, glejte izobraževanja, strinjam se s tem, da so poklici pri nas med mladimi necenjeni, celo, glejte, bilo je večkrat slišati, tudi starši so svojim otrokom omenjali, če se ne boš učil, boš moral pa delati. To je problem, ki smo ga ustvarili v zadnjih 20-ih letih in to je velik problem, ki ga ne bomo enostavno odpravili in bi morali, glejte, te zadeve začeti v vrtcu otrokom nekako predstavljati vse te poklice. Vsak poklic je

vreden spoštovanja in promovirati poklice že v vrtcih, v osnovnih šolah. V srednjih šolah je že to nekoliko pozno. Glejte, jaz sem prav užaloščen, ko sem zdaj mesec, dva nazaj gledal jumbo plakate recimo na Dolenjskem, ko so vabili študente k vpisu. Ampak to na družboslovne šole. Mi imamo že zdaj strukturno brezposelnost, preveč imamo družboslovno izobraženih ljudi. In tisto, kar je prej kolega omenil, da je mogoče izplen 10 % diplomantov ali pa doktorjev ali pa dajmo reči o diplomantih lepa številka. Ampak, kaj je z 90-imi %, ki so ravno tako diplomanti. Teh imamo pa na Zavodu za zaposlovanje, tisti diplomant ne bo šel delati, koliko stane, da ga izobrazimo, pa tudi potem. A ta ne bo potem šel delati za nekaj, kar se mu zdi, da ni primerno njegovi izobrazbi. In pomeni, da šolamo in zapravljamo denar za poklice, ki potem seveda ne prosperirajo. In tukaj so stvari, ki jih moramo začeti temeljito temeljito spreminjati danes, pa bodo rezultati verjetno čez nekaj let šele. In to je nekaj, kar bi bilo treba mogoče nekoliko bolj še definirati, predvsem pa izvajati, tako vlada, kot tudi vsi ostali. Hvala lepa.

PREDSEDNIK JOŽEF KAVTIČNIK: Hvala lepa tudi za vaš prispevek. Besedo dajem kolegu Mihaelu Prevču.

MIHAEL PREVC (PS SLS): Hvala lepa za besedo. Vsem skupaj lep pozdrav. Sicer ni bilo veliko časa, da bi se bolj natančno poglobil v ta osnutek nacionalnega reformnega programa, pa vendarle sem ga pregledal tudi na področju izobraževanje in si nekaj stvari zabeležil, zapisal. Tako kot so nekateri pred menoj ugotovili, da ne prinaša nič novega, predvsem mogoče sem pričakoval več konkretnih rešitev, več konkretnih bom rekel nekih smernic, je pa res opravičilo temu je to, da je, da to ni nek dolgoročni program, da je to kratkoročni program, ki je omejen na leto 2013 in 2014. Mogoče nekaj stvari, najprej s področja srednjega šolstva. Ta program se pravzaprav sklicuje na tiste ukrepe, ki so bili že sprejeti oziroma ki so bili v preteklem letu v postopku sprejetja. Tukaj imam v mislih predvsem novele zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju, pa zakon o gimnazijah, pa zakon o slovenskem ogrođju, klasifikacijah, odkrivanje in pa ogrođju o kvalifikacijah. Glejte, vsi

14. TRAK (VI)

(Nadaljevanje) ti zakoni so bili ne nazadnje tudi v postopku koalicijskega usklajevanja. In prejšnja vlada je bila seveda trdno odločena, da te zakone pripelje do konca. Žal se to ni zgodilo, ampak vendarle vidim, da v tem Nacionalnem reformnem programu pač obstaja velika želja, težnja, da se zadeve v tej smeri tudi nadaljujejo in v tej smeri ta kratkoročni nacionalni reformni program tudi pozdravljam. Zalo mi je všeč, in se mi zdi dobro, da je v tem nacionalnem reformnem programu govora o nadaljnji popularizaciji poklicnega in strokovnega izobraževanja. Vemo, da je v preteklem obdobju, sploh v času ministrovanja gospoda Turka, da smo imeli na tem odboru cel kup žolčnih razprav. Prejšnja koalicija je bila deležna številnih kritik, predvsem v tem smeri, ko se je prejšnji minister odločil za povečanje vpisa predvsem v poklicne programe in znižanje vpisa na gimnazijske programe. Tu je minister naletel na velik odpor prejšnje, takratne opozicije. V Slovenski ljudski stranki smo ob teh debatah bili prepričani, da je pri tovrstnih ukrepih treba biti še bolj radikalen, in ne nazadnje tudi za ceno izgube kakšne izmed gimnazij, ki so bolj v spodnji lestvici kakovosti izobraževalnega procesa. Vemo, da je kar nekaj takšnih gimnazij po Sloveniji, kjer je kakovost izobraževanje precej na nizki stopnji.

Ukrepi za večjo popularizacijo poklicnega in strokovnega izobraževanja se morajo začeti, to seveda pogrešam v tem nacionalnem reformnem programu se morajo začeti že v osnovni šoli. Vsaj v drugi triadi, če ne v tretji. Ker žal se še vedno dogaja, pa hvala bogu vedno manj. Spomnim se, ko smo še mi hodili v osnovno šolo, so nam tako starši, kot učitelji govorili učite se, da vam ne bo treba delati. Poglejte, kakšna je slika danes. Danes imamo veliko število visoko izobraženih ljudi pa jim tudi ni treba delati, ker ne dobijo zaposlitve. Zato bo tu treba dati bistveno večji poudarek v smeri spodbujanja poklicnega izobraževanja.

Mogoče še nekaj stvari s področja visokega šolstva iz tega osnutka nacionalnega reformnega programa. Ta program ugotavlja, da je bila v preteklosti analiza trga, ta je bila, kot veste, opravljena pod prejšnjim ministrom Turkov, da ugotavlja, da gre za bistveno razhajanje med potrebami trga dela in vpisom v visokošolske institucije. Takrat, to se pravi, v prejšnji opoziciji niste želeli prav dosti slišati o tej analizi. Seveda sedaj v tem nacionalnem reformnem programu pa sami ugotavljate, da je pri oblikovanju vpisne politike in določitvi letnega razpisa za vpis v programe visokega šolstva treba upoštevati tudi dolgoročne projekcije razvoja Slovenije in trga dela. Mimogrede, ko je prejšnja vlada o tem govorila je bilo rečeno, da gre za napad na razum, poseg v posameznikovo svobodno izbiro in še kaj. Ob tem seveda sprašujem ministra oziroma ministrstvo, želel bi konkreten odgovor v tem smeri, ali bo upošteval navedeno analizo trga dela, ki ga omenja v tem nacionalnem reformnem programu? Ali bo zniževal število vpisnih mest na neperspektivnih

15. TRAK: (SB)

(nadaljevanje) področjih, to je bistveno, na neperspektivnih področjih, to se pravi tistih področjih, ki so v tej analizi opredeljeni kot neperspektivni. Pa mogoče še nekaj. Poglejte, pri deležu visoke izobrazbe, pri deležu terciarne izobrazbe starih med 30 in 34 let, to je bilo tudi ugotovljeno v tej analizi, smo praktično že dosegli cilje Evropske unije. Do leta 2020 je zapisno, da naj bi bil 40% delež ljudi z visoko izobrazbo. V Sloveniji smo že leta 2012 skoraj na 40%, nekoliko manj. Seveda, saj to se lepo sliši, ampak problem pa je, ker za tako visoko izobražene kadre žal ni delovnih mest, kar je vsekakor posledica napačno vodene izobraževalne politike iz preteklosti vseh vlad, ne samo zadnje, ne samo predzadnje, ampak vseh vlad in vseh ministrov v preteklosti. Kaj nam pomaga najvišji delež visoko izobraženih ljudi v Evropski uniji, če so potem ti ljudje odvisni od državne pomoči, opravljajo priložnostna dela, za katere je zahtevana bistveno nižja stopnja izobrazbe, nimajo rešenega stanovanjskega problema, se ne odločajo za družino zaradi svojega položaja in tako dalje.

In mogoče samo še dve stvari. Enkrat sem postavil poslansko vprašanje še prejšnjemu ministru glede informacijskega sistema. To se pravi, vemo, da informacijski sistem visokega šolstva zamuja, kar je razlog, da se še vedno omogoča fiktivno vpisovanje na visokošolske in višje programe, ki državo stanejo 50 do 100 milijonov evrov na leto. Takrat mi je minister obljubil, da je vse odvisno od tega, to se pravi od informacijskega sistema visokega šolstva, minister je rekel, da je to v pripravi, da bo s tem pospešil in žal v tem programu nisem zasledil tega interesa, pa te želje.

Potem imam mogoče še zadnje vprašanje v zvezi s tem, kako bodo potekali projekti za fleksibilnejše prehode med izobraževanjem in zaposlitvijo? To je eno vprašanje.

Potem naprej. Kako bodo potekali projekti za krepitev mobilnosti učencev, dijakov, strokovnih delavcev, učiteljev, svetovalne institucije in univerze in nazaj?

To so vprašanja, ki jih tudi nekako nisem dobil v tem načrtu.

In mogoče samo še ena zadeva okoli znanosti, področja znanosti. V zvezi z povzemanjem resolucije raziskovalni in inovacijski strategiji 2011-2020 nisem zasledil nič konkretnega, zato me zanima nekaj stvari. To se pravi, tam je rečeno samo to: "Nadaljevali bomo s spodbujanjem zaposlovanja oziroma usposabljanja raziskovalcev in razvojnikov v gospodarstvu." Seveda, kako, na kakšen način, kdaj? Vemo, da ima Slovenija najvišji delež raziskovalcev, ki so zaposleni v javnih inštitucijah, zato je ta namera še kako dobrodošla in več kot potrebna. Vendar pa želim, da minister konkretno pove na kakšen način namerava to tudi izpeljati. To so tiste dileme, to so tista vprašanja, ki so se mi porajala ob takšnem hitrem pregledu tega nacionalnega reformnega programa. Hvala lepa.

PREDSEDNIK JOŽEF KAVTIČNIK: Hvala lepa tudi za vaš prispevek. Besedo dajem kolegici Janji Napast.

JANJA NAPAST (PS SDS): Hvala lepa. Lepo pozdravljeni vsi skupaj!
Jaz sem pregledala ta

16. TRAK: (NB)

(Nadaljevanje) nacionalni program in moram povedati, da sem opazila to, da če preletimo čisto vse prijeme oziroma je večinoma prijemov lahko vidimo, da se je spopadala tudi naša vlada s temi ukrepi in cilji in ustavila bi se samo pri tistih pomembnejših segmentih, ki se mi zdijo dobro, da bi jih poudarili, vsaj z vidika mlajše populacije. Tukaj piše, da v prihodnje načrtujete izvajanje programov s katerimi bi povečevali fleksibilnost izvajanja programov formalnega izobraževanja, na primer šola druge priložnosti. Pa me zanima ali je to podobno kot do sedaj poznamo večerne šole recimo ali je kaj podobnega. Na kakšen način se razlikujejo ti programi. Izvajali bi se naj tudi programi za dvig različne pismenosti in tukaj se mi zdi še posebej pomembno to, da poudarimo, da je ravno tukaj razlika med dobrimi in slabimi študenti, pa ne glede na to kaj so študirali ali je to ekonomija, ali so matematiki ali so biologi itn. To pa predvsem zaradi tega, ker opažam tudi sama, da preveliko je študentov z visoko, višjo izobrazbo, ki imajo samo ta naziv in to diplomo, ki jo pridobijo na preveč lahek način in tukaj so te razlike med tistimi študenti, ki so pismeni in ki niso pismeni, pa mi je žal za tudi tako označevanje oziroma pojmovanje. Mogoče bi se osredotočila tudi na ta vaš drugi cilj, da bo 40% mlajše populacije, med 30 in 34 letom imelo terciarno izobrazbo, pa bi se navezala tukaj na pripravljalni načrt vpisa za novo študijsko leto in seveda povezljivo tudi s financiranjem študijskih programov, ker to je problematika, predvsem naše ekonomsko st in financiranje tistih študijskih programov, ki niso toliko tržno usmerjeni oziroma nimajo niti toliko število študentov, pa vseeno bi jih bilo potrebno financirati. Pa me zanima, kako ste si zamislili te omejitve vpisa. To je potrebno nujno spremeniti pri določenih programih, pa mogoče nekatere programe malo bolj promovirati. Saj tukaj je mogoče ta problem pri nas, da ne znamo preskočiti tega praga otopelosti, kaj se dogaja tudi na tem trgu študentov in zaposlovanja mladih.

Pri problematiki zaposlovanja mladih, je predvsem odvisna od našega podjetnega in tržnega okolja ter ponudbe mladih, kar na njihovo zaposljivost nedvomno vpliva tudi pridobljena izobrazba, ampak ravno to poudarjajo čisto vsi, to razlikovanje med teoretičnim znanjem in potem praktičnim znanjem, kar je pri slovenskih študentih še posebej potrebno izpostaviti. Sicer poznamo različne projekte za učenje, za mlajše odrasle, institucionalno vzpostavljanje itn., ampak tukaj bi poudarila tudi to, da recimo

poznam primer prijateljice, ki je študirala na filozofski fakulteti, zaključila prvi letnik programa klasične filologije in primerjalnega jezikoslovja, pa se je potem odločila zaradi določenih okoliščin, da gre študirat v tujino in na nizozemskem so recimo, poznajo to praktično, pravzaprav povezujejo to praktično znanje že med študijem. Tja je šla študirati komunikologijo in tukaj je zanimivo, ker pri nas recimo že pred vpisom na komunikologijo, recimo jaz sem razmišljala o tej usmeritvi, so nas opozarjali, da bomo zelo težko zaposljivi itn. No, tam je ta moja prijateljica začela delati v tretjem letniku v enem podjetju

17. TRAK: (KO)

(nadaljevanje) in se soočila z delom že med študijem in je prišla na trg popolnoma pripravljena in je zdaj zaposlena, se mi zdi, da je celo na isti firmi ostala. Tako da, mogoče malo tako, no. Saj je veliko takšnih primerov, ampak to mi je bilo predvsem zanimivo zaradi tega, ker recimo če pogledamo komunikologe v Sloveniji, ki so tudi nezaposljivi, to.

In potem bi mogoče več pozornosti dala temu intelektualnemu delu, čeprav vem, da je trenutno finančno stanje zelo kontra temu obrnjeno, ampak še vedno poudarjam to, da je v raziskave in razvoj še posebej potrebno namenjati več pozornosti, kajti le samo ti nas bodo na koncu, po eni strani v zasebnem sektorju tudi peljali naprej.

Mogoče bi se tukaj osredotočila tudi na študentsko delo in financiranje študentskih organizacij. Jaz bi vas pozvala, da razmislite o financiranju takšnih in drugačnih mladinskih organizacij. Ene so upravičene, ene ne, do določenega števila sredstev pridobljenih in tako naprej, tako da prihaja do zlorab financiranja in tudi takšnih oblik študentskega dela. In mogoče bi začeli razmišljati tudi o večjem vrednotenju v referenčnem smislu študentskega dela, kajti študentje pridejo brez kakršnihkoli potrdil ali kakršnihkoli, razen pač izkušenj. Treba bi bilo urediti tudi to bazo študentov, recimo, ki imajo status študenta in tako naprej oziroma tisti, ki so upravičeni do študentskega dela. Prihaja tudi do različnega izkoriščanja dela na črno, lahko rečemo, in na primer, imamo tudi nekatere ki delajo preko napotnic pri 30 in tako naprej, pa do tega niso upravičeni.

Ja, že na začetku mandata smo v okviru strukturiranega dialoga izpostavili to sodelovanje, neposredno z mladinskimi organizacijami in šolami, da bi mogoče šole malo bolj posvečale pozornost tem mladinskim organizacijam v regiji in okolju. Tako, da zdi se mi, da se je treba začeti zavedati o teh poklicnih konotacijah in regulativnih poklicih in raznolikosti poklicev in vrednotenju različnih poklicev, kajti vsak, čisto popolnoma vsak učenec je sposoben rešiti vsako nalogo, tukaj je samo tista časovna komponenta odvisna koliko časa kateri učenec potrebuje.

Hvala lepa. To je to.

PREDSEDNIK JOŽEF KAVTIČNIK: Hvala lepa.

Razpravo počasi zaključujemo.

Besedo dajem še mag. Majdi Potrata.

MAG. MAJDA POTRATA (PS SD): Hvala za besedo, gospod predsednik.

Moram reči, da je razprava kolegice Napast spodbudna v tistem delu, ko govori o nujnosti popravkov dosedanjega vrednotenja in dela študentskega dela. In jaz upam, da je to tudi napoved, da bo opozicija napovedno reformo tega segmenta trga dela podprla. Ker veste, da sem bila v neki drugi koaliciji, v nekem drugem času, ko je bila

reforma trga dela v tem segmentu pripravljena pa je bila averzija do te reforme zelo velika in referendum je potem storil svoje.

Ampak, rada bi razpravljala o tem, da govori o nacionalnem reformnem programu 2013/2014. In smo pred enim letom govorili o nacionalnem reformnem programu 2012/2013. In mene zanima predvsem tisto v čemer se ta reformni program razlikuje od tistega, ki je bil v prejšnji vladi za leto 2013 napovedan. In sem nekaj teh reči že povedala, bi jih pa bilo mogoče tudi še najti in

18. TRAK: (DAG)

(Nadaljevanje) povedati, kaj od napovedi prejšnjega nacionalnega programa se je uresničilo, kaj se ni in kaj je zdajšnji reformni program opustil. Vam bom povedala en sam tak segment - vpeljava tablic v osnovne šole, ki je bila napovedana. V tem reformnem programu ni omenjena, zaradi tega, ker je to velik strošek ob tem, ko govorimo o veliki nujnosti po racionalizaciji. Je pa to zame povezano z nekim drugim ciljem, ki je povezan z bralno pismenostjo, in po moje morajo iti klasični pristopi v korak z modernimi. In ni mogoče opustiti pri bralni pismenosti tudi usposabljanja s tiskanimi viri, pa tudi usposabljanja za digitalne oblike, zaradi tega, ker se ve, da je koncentriranost, kakovost branja pri teh novodobnih metodah manjša kot pri tistih klasičnih; oboje mora biti, ker je končna stopnja povečanje bralne pismenosti. Bralna pismenost pa se meri tudi po tem, to je treba povedati, koliko se posameznik vključuje v različne oblike izobraževanja, koliko zna brati obrazce, koliko zna uporabljati tudi vse nove instrumente. Tako da bralna pismenost pravzaprav presega tisto, kar morebiti kdo meni, da je to samo branje natiskanih virov.

Rada bi rekla takole, ne samo enkrat, večkrat sem opozorila, da smo del Evrope in del evropske strategije je doseganje 40% stopnje vključenosti v terciarno izobraževanje in tudi doseganje diplom terciarnega izobraževanja za populacijo v starosti od 30. do 34. leta. Zato si ne predstavljam, da bi Slovenija lahko zaobrnila tok dogajanja, tako kot so nekateri menili, da je preveč teh, ki so vključeni v visoko izobraževanje. Mi težko dosegamo uspehe pri postopnem dvigovanju izobrazbene ravni. Ker zdaj izstopa iz trga dela tisti del populacije, ki je morebiti štel srednješolsko izobrazbo za končni cilj. Hvala bogu, da se zdaj postopnost dviguje.

Še nekaj bi rada rekla. 30 let sem delovala v izobraževanju, zato mi ni tuje to, da vsaka naslednja stopnja prenaša odgovornost za slabše znanje na poprejšnjo. In enako tudi zaposlovalci kažejo nezadovoljstvo z znanjem, ki ga prinašajo iz šol. Ampak dejstvo je, da spričevalo in diplomo dobimo za tisto, kar smo delali v šoli. To ni že hkrati tudi dokument, ki govori o naši poklicni usposobljenosti. Za to je pripravništvo, za to je še marsikaj drugega, kar nas potem usposobi.

In še tisto, o čemer je govoril gospod Kurnjek, pa tudi gospod Bosnić, Gausova krivulja je vsepovsod. Imamo delež tistih, ki so zelo, žal, slabši, in imamo delež tistih, skoraj primerljiv, zato je 10% zelo visok odstotek, soglašam s kolegom Kurnjekom, primerljiv, vmes je pa vse tisto, kar je gnetljivo. In ne vidim perspektive v tem, da si bomo dokazovali, kako zanič so naše diplome, kako zanič je naše izobraževanje in kako nič ne znajo naši diplomanti. To preprosto ni res. In prav bi bilo, da ob tem upoštevamo ravno to, s čimer sem začela - nekoč je bila gimnazija tista, ki je posrkala najboljši del generacije, zdaj je to podiplomsko izobraževanje oziroma izobraževanje na drugi bolonjski stopnji in doktorski

19. TRAK (VI)

(nadaljevanje) študij. S tem, ko pa odpiramo vstopne možnosti, bi pa enako, in to je v reformnem programu tudi zapisano, morali v enaki meri skrbeti za kakovosti izobraževanja. In tu je zapisano, da je kakovost izobraževanja cilj. Jaz mislim, da je z Nakvisom in z vsemi temi ukrepi akreditacije in spremljanja kakovosti odprta možnost za zagotavljanje kakovosti, ne rečem, da je vse že doseženo, ampak v to moramo vlagati in težiti k večji kakovosti. Mislim pa, da si režemo vejo sami sebi, če vse dajemo v nič, kar je bilo v izobraževanju doseženo. Kakšna je pa absorpcijska sposobnost trga dela je pa drugo vprašanje. In mislim, da je zelo pomembno v tem programu brati tudi prizadevanja za internacionalizacijo slovenskega visokega šolstva in hkrati tudi za mobilnost. Ampak bi rekla tako, kot je gospod Kurnjek rekel, ne smemo pristati samo na odliv možganov, ampak moramo doma ustvarjati tudi ustrezno okolje. In jaz sem prepričana, da če bo pri nas izobrazba dobila tudi širšo družbeno verifikacijo kot pomemben dejavnik razvoja, bo tudi to okolje bolj spodbudno za vračanje tistih, ki so za krajši čas odšli v tujino, in bodo verjetno pripravljeni tudi za malo manjši denar kot v tujini, ampak morali bodo v svojem okolju dobiti več veljave in več spodbude. Jaz si ne predstavljam, da ta nacionalni reformni program obsega vse. Tu so samo ukrepi navedeni. Niso tudi izvedbene možnosti povedane. Bi vas pa spomnila na to, da je v okviru vseživljenjskega učenja ravno tam odprtih vrsta možnosti za to, da pobiramo ravno te, ki jih življenje pušča ob robu. Zato se mi zdi, ne samo zdi, ampak vem, da je tudi program ljudskih univerz v Evropi pohvaljen program ravno zaradi tega, ker je usmerjen v izvajanje programov osnovne šole, to kot brezplačne osnovne šole in tudi tistih programov, ki niso tržno preveč, bi rekla, atraktivni, ker ne prinašajo velikih prihodkov. So pa za družbo izredno pomembni, zato je javna sredstva zanje treba zagotavljati. Meni se je zdelo tudi vedno zelo pomembno ohraniti projektno učenje mladih. Recimo, če sedaj poslušate in sledite, kako so tudi v okviru socialnega podjetništva odprte nekatere dejavnosti, ki vključujejo tudi to izobraževanje druge priložnosti. In to bi morali podpirati, da bi dosegli večjo poklicno ali aktivnost. Ker eden od ciljev premagovanja strukturne brezposelnosti je tudi ta, povečati delež aktivnega prebivalstva. In tu je treba najti tudi nekatere alternativne možnosti. Mogoče se komu zdi, da so to filigranski pristopi ali taki drobni pristopi, ampak so tudi pomembni, ker tudi ustvarjajo. Tako kot je težavna izkušnja slehernega brezposelnega človeka, je hkrati tudi zelo pomembna sleherna priložnost za zaposlitev za vsakega posameznika. Jaz sklepe, ki bodo iz te razprave sledili mislim, da podpiram in sem želela samo povedati, da je tudi od nas politikov in političark zelo pomembno ali bomo ustvarjali ustrezno okolje za priznavanje pomembnosti izobraževanja. Hvala.

PREDSEDNIK JOŽEF KAVTIČNIK: Hvala tudi za ta prispevek. Smo na robu sklepnosti, zato

20. TRAK: (NB)

(Nadaljevanje) predlagam sklepe. Sam bi se tudi, sem se želel in mislil vključiti v razpravo, vendar bom to prepustil na eni od naslednjih sej, ki jo pričakujem kmalu, kjer bomo odprli bolj tematsko problematiko tudi glede poklicnega izobraževanja, sodelovanja izobraževanja z gospodarskimi družbami itn., med podjetniški izobraževalni centri, ustanavljanje centrov uporabnih znanj itn. Tako da, bomo imeli že možnost in priložnost bolj poglobljeno tudi govoriti o problematiki izobraževanja. Vesel pa sem, da smo tukaj v tem odboru člani in članice, ki poznamo izobraževanje, ki želimo, da bi izobraževanje dobilo tisto veljavo v naši družbi kot mu gre.

Zato predlagam naslednje sklepe. **Odbor za izobraževanje, znanost, šport in mladino se seznani z osnutkom nacionalnega reformnega programa 2013/2014.**

Želi kdo o tem razpravljati?

Potem dajem omenjeni sklep na glasovanje. Prosim.

Kdo je za? (11 članov.) Kdo je proti? (Nihče.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet.

In drugi sklep. **Odbor predlaga Vladi, naj prouči predloge in pripombe iz razprave na seji odbora ter na njihovi podlagi oblikuje končno besedilo osnutka nacionalnega reformnega programa za 2013-2014.** Želi kdo razpravljati?

Ne.

Kdo je za? (11 članov.) Kdo je proti? (Nihče.)

Ugotavljam, da je tudi ta sklep sprejet.

Zaključujem 27. nujno sejo in se vam zahvaljujem za udeležbo in za vaše prispevke.

Hvala.

Seja je bila končana 26. aprila 2013 ob 10.04.